

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2421

Vragen van het lid **Van der Ham** (D66) aan de ministers van Economische Zaken en van Financiën over *vluchten van de minister van Economische Zaken naar Angola*. (Ingezonden 31 maart 2009)

1

Is het waar dat u met een privéjet op werkbezoek bent geweest naar Angola? Waarom heeft u voor deze dure oplossing gekozen, ter waarde van € 102.000 in vergelijking met bijvoorbeeld 10 retourtickets van circa € 4500 (businessclass)? Is er voldoende naar de goedkopere opties gekeken? Vindt deze onnodige uitgave verantwoord?

2

Is het door u in het AD van 30 maart jl. genoemde bedrag van 102.000 euro inclusief BTW?¹

3

Waarop baseert u het door u genoemde bedrag van 7.000 euro voor een business class ticket?

4

Heeft u meerdere reisaanbieders benaderd om u een concurrerend voorstel te doen? Zo, ja hoeveel aanbieders heeft u benaderd? Wat was de hoogte van de verschillende offertes (inclusief BTW)? Kunt u die de Kamer doen toekomen?

5

Nu uit onderzoek van RTL Nieuws en D66 blijkt dat een business class

ticket naar de bestemming in Angola 4.500 euro kost, is het dus waar dat u meer dan twee keer zoveel als nodig hebt uitgegeven aan deze reis?²

¹ Algemeen Dagblad, 30 maart 2009: «Van der Hoeven vliegt voor ton naar Angola».

² www.rtlnieuws.nl

Antwoord

Antwoord van minister **Van der Hoeven** (Economische Zaken), mede namens de minister van Financiën (ontvangen 21 april 2009)

1 t/m 5

Van 29 maart tot en met 1 april heb ik een bezoek gebracht aan Angola. Dit bezoek stond in het teken van het bevorderen van goede economische relaties tussen Nederland en Angola. Belangrijke elementen waren de samenwerking op het gebied van olie en gas, infrastructuur, transport en havenontwikkeling.

Angola is één van de Afrikaanse landen met de grootste gasreserves en heeft vooral veel te bieden op het gebied van LNG (Liquefied Natural Gas). Angola is, in de persoon van de minister van Petroleum de heer Vasconcelos, momenteel voorzitter van de OPEC.

Een bezoek aan dit land past binnen de kabinetsdoelstelling om Nederland te positioneren als gasrotunde van Noordwest-Europa. Internationale energiemijsies zoals naar Angola passen in de strategie, zoals beschreven in het vorig jaar mei

gepubliceerde Energierapport (kamerstuk 2007–2008, 31 510, nr. 1). Vanuit de Tweede Kamer werd in relatie hiermee bij motie Ten Hoopen c.s. (kamerstuk 2008–2009, 31 700 XIII, nr. 44) aangedrongen op meer focus op andere gasproducerende landen dan Rusland alleen.

Parallel aan mijn missie heeft een bedrijvenmissie bestaande uit 36 Nederlandse bedrijven een bezoek aan Angola gebracht. Zoals gebruikelijk was in het programma een aantal gezamenlijke activiteiten opgenomen. De resultaten van beide missies zijn ronduit positief. Zowel voor de bedrijven als voor de overheid geldt dat de relaties tussen beide landen zijn geïntensiveerd en dat de gesprekken mogelijkheden bieden voor verdere toekomstige samenwerking.

Ik heb bilaterale gesprekken gevoerd met de premier, drie ministers (Petroleum, Economische Zaken, Transport) en drie viceministers (Buitenlandse Zaken, Energie en Onderwijs). Tevens heb ik, samen met mijn Angolese collega van Economische Zaken, een bedrijvenseminar geopend, deelgenomen aan een rondetafeldiscussie met vertegenwoordigers van de Angolese overheid en wetenschappelijke wereld en bilaterale gesprekken gevoerd met cruciale partners op het

terrein van energie, zoals bijvoorbeeld de CEO van staatsbedrijf Sonangol/Sonangas. Ter afronding van mijn bezoek heb ik samen met de Angolese minister van Economische Zaken een intentieverklaring voor een investerings-overeenkomst (IBO) getekend.

Dankzij de samenwerking met de Nederlandse overheid hebben de in LNG geïnteresseerde Nederlandse bedrijven toegang kunnen krijgen om gesprekken over eventuele samenwerking op het terrein van LNG te kunnen voeren. Ook voor de meegereisde bedrijven uit andere sectoren hebben we de juiste deuren weten te openen.

Ten aanzien van de vlucht geldt dat bij dergelijke bezoeken altijd eerst gekeken wordt naar de mogelijkheid van lijnvluchten binnen de data, zoals vastgelegd in de strategische reisagenda. Mijn departement boekt, evenals uw Kamer, reizen bij reisbureau ATP (Advanced Travel Partner) Government Travel en niet via internetsites. Boeken via ATP Government Travel heeft als voordeel dat dit ruimte biedt tot bijvoorbeeld wijzigingen in reserveringen op het laatste moment, door middel van flexibele tickets en prijsafspraken, iets wat relatief vaak voorkomt. ATP Government Travel heeft als opdracht om, gegeven de randvoorwaarden, de meest economische variant (de beste optie qua reisduur, overstaptijd en prijs) te boeken.

In dit geval is mij gemeld dat er geen directe lijnvluchten tussen Nederland en Angola zijn. Alle lijnvluchten naar Angola (uitsluitend naar de hoofdstad Luanda) kennen een of meerdere tussenstops, wat leidt tot een relatief lange reistijd. Bovendien vliegen de meeste maatschappijen (BA, Lufthansa en Brussels Airlines) slechts 1 keer per week op Luanda. Alleen TAP vliegt 5 keer per week. De prijs van de tickets die ATP Government Travel ons aanbood, bedroeg € 6 700 per persoon. Voor de EZ-delegatie zou dit, voor de vlucht Nederland-Angola, neergekomen zijn op een bedrag van € 67.000.

Belangrijk onderdeel van de reis was een bezoek aan Soyo, het grootste LNG-project van Angola. Hiervoor is een binnenlandse vlucht in Angola vereist. Complicatie hierbij is dat alle vliegmaatschappijen van Angola op de zwarte lijst van de EU staan, zodat moest worden uitgeweken naar een vliegmaatschappij uit een naburig

land. Op basis van de opgevraagde offertes bleken de kosten voor een dergelijke vlucht ruim € 23.000. Daarmee zou het totale bedrag zijn uitgekomen op ruim € 90.000 (inclusief BTW).

Gezien de tijdrovende en niet in het reisschema passende lijnvluchten en het totale kostenplaatje is gekeken naar mogelijkheden om de gehele reis per charter te boeken. In eerste instantie is gekozen voor het regeringsvliegtuig (KBX). Deze bleek qua prijs vergelijkbaar te zijn met de ticketkosten (ca. € 66.000 inclusief BTW) en qua tijd en flexibiliteit veel voordelen te bieden. Dit toestel bleek echter niet te kunnen landen op de landingsbaan in Soyo, zodat ook de hierboven genoemde charter nodig bleef. In maart werd duidelijk dat het regeringstoestel niet beschikbaar was (i.v.m. G20) en is gekeken naar alternatieven. Allereerst naar de Gulfstream van Defensie, deze bleek evenmin te kunnen landen op Soyo waardoor het totale bedrag uitkwam op ca. € 120.000, inclusief BTW. Vervolgens zijn bij twee reisaanbieders in totaal vijf offertes opgevraagd binnen de tijdsaders van deze reis voor toestellen die ook zouden kunnen landen op de landingsbaan van Soyo (zie bijgevoegd overzicht)¹. De bedragen liepen uiteen van ca. € 102.000 tot ca. € 170.000 inclusief BTW. Er is gekozen voor de goedkoopste offerte. De enige opties om de kosten van deze reis substantieel te drukken waren om het bezoek aan de LNG-fabriek in Soyo te annuleren, dan wel om in het geheel niet naar Angola te gaan. Gezien het belang van een dergelijke reis en het bezoek aan Soyo voor overheid- en bedrijfsleven – en daarmee uiteindelijk voor de energievoorzieningszekerheid van de Nederlandse consument – is besloten om dit niet te doen en de reis vorm te geven zoals geschetst.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.